



agrupació excursionista atalaia

FEDERADOS A
federación catalana de montaña
federación catalana de esquí
comité de exploraciones subterráneas de cataluña
asociación española de camping y caravana



CARRER ANSELM CLAVE, 3 - TELEFON 893 12157 - VILANOVA I LA GELTRU

CIRCULAR PER ALS SOCIS
Juliol ~~JUNY~~ DEL 1.970

Les nostres muntanyes

Hom diu que Arquímedes comparà les muntanyes a unes pedres enormes llençades sobre la terra pels déus infernals amb la finalitat que sols les divinitats benignes puguin estimar la plana. Així pensaren la majoria dels homes fins als primers temps del segle XVIII.

Com, del terror dels antics hem anat a raure a l'admiració dels moderns? Tal és el tema del nostre temps, que estudia l'evolució del sentiment de la natura, aturant-se especialment en el període iniciat pels nostres primers romàntics i que culmina en la sistemàtica conquesta d'alguns enlairats cims i muntanyes de la terra, durant el segle XIX. Tenint en compte que sobre tot a la iniciació a un món de meravellosa bellesa lloat, però comprés en el fons per pocs i a una manera especial d'estil de vida, que respon a la inspiració cada vegada més difosa d'aquells qui troben en les muntanyes una compensació a la inquietud sorgida davant la vida actual que té molt de forçat i d'inhumà.

Però, deixem la literatura per als literats i entrem en matèria sobre les nostres muntanyes. Les nostres muntanyes són moltes, belles i magestuoses. Però, les coneixem les nostres muntanyes? Crec

que no. Per això vull resumir alguna cosa sobre aquest tema.

Des de Cap de Creus fins a Fuenterrabía tenim un recorregut de Cims, Valls i Crestes, que són dignes d'ésser coneguts per tal que pugui ésser dit que coneixem les nostres muntanyes.

Comencem per un ordre cronològic. Partint de Cap de Creus ens trobem amb un conjunt de pics: Salines, Basegoda, Comanegre. Tots, amb altures superiors als 1000 metres.

Des del Comanegre podem arribar al Puig de l'Estela (1798 m.). Seguint per la carena que separa el Rosselló del Vallespir tenim el Canigó (2785 m.), massís que ha estat cantat per poetes, que ha donat lloc a molts poemes, la majoria d'ells per Mossèn Cinto. Per Pla de Guillem hom pot avançar vers el Costabona (2464 m.). Deixant aquesta regió entrem al Ripollès. Ens trobem amb el Bastiments (2881 m.), Eina (2786 m.). I no podem passar per alt el Pic de l'Infern (2861 m.). Sols en aquests llocs podríem indicar dotzenes de pics que són oblidats de molts muntanyencs que prefereixen de conèixer la terra de més enllà de les nostres fronteres i deixen com si no existissin les nostres muntanyes.

Entrant a l'Alt Berguedà ens trobem amb un seguit de no menys preuats pics, dignes també d'ésser coneguts i divulgats. Són: Els Rasos de Peguera, amb el seu punt més alt El Padró (2067 m), Serra d'Ensiya (2307 m), o sigui el Cap Litzet. Als pocs minuts trobem la Roca Gran de Ferrus o Paret de la Gallina pelada, lloc per a escaladors experts i ben preparats. També tenim El Padró dels Quatre Batlles o també Tossa d'Alp (2531 m.), a la Cerdanya, i, com a plat fort, el Pedraforca, també dintre l'Alt Berguedà.

El Pedraforca és escola d'escalada i d'alta muntanya, lloc on molts escaladors han pagat cara la seva gesta, però per això no hem de deixar de conèixer les nostres muntanyes. No hem de tenir pas tots la mateixa mala sort!

Però tornant a aquest Gegant de roca calcària amb canals i corredors de gel que van més enllà de les possibilitats de l'home, podem parlar-ne una mica.

Els homes que s'hi forjaren per donar a conèixer el gegant per les diferents bandes i obrir vies d'escalada. D'elles podem citar-ne algunes: La Grallera, Estrems Camps (2 h. 30), via Estasen (4 h. 800 m.), Drecera del Riambau via Llopis Vilaret (4 h.), la via Pany, al Collet de la Cova (3h. 500 m.), via Pany Ferrer (4 h.), Canal Riambau (5 h.), Gran Diedre (4 h.), directe Anglada-Guillamont (10 h.), via Cerda Pokorski (7 h.), Via Homedes (3 o 4 h. 350 m.), Via Berbe (3 h.), Via Auque Muñoz cara Nord de Cabirols (3 h.); i així moltes més obertes de fa poc pels escaladors actuals. Les que hem citat podem dir i afirmar que foren obertes pels nostres antecessors o pioners de la muntanya. Homes que divulgaren i promocionaren aquest gegant calcari de l'Alt Berguedà.

Coneixem les nostres muntanyes? Continuo creient que no. Perquè cada vegada m'adono més dels excursionistes actuals que no s'entretenen a conèixer allò que els és propi, sinó que primerament volen coneixer el que pertany als altres. I dic el dels altres perquè al meu modest entendre trobo absurd d'anar als Alps sense conèixer les nostres muntanyes. No és un cas de voler i no poder? He

cregut sempre i he estudiat profundament el cas i he arribat a la conclusió que abans d'apretar a córrer val la pena de mirar si sabem caminar.

Coneguem les nostres muntanyes! Crec que també tenen els seus atractius, i la seva bellesa. I dificultats, si les volem buscar! Al Pirineu, per exemple, es troben una colla de pics que superen els 3000 m., amb les seves ascensions de perill i d'encant, per disfrutar-hi el bon muntanyenc i aquell qui està a l'altura d'aquestes circumstàncies.

Les vies normals que es troben en el nostre Pirineu, es a dir a l'Alt Pirineu aragonès són: Posets o Pico de Dardana i Dardaneta, a la província d'Osca, cap del Valle de Estos i del Valle de Gistayn, Llambrión en Picos de Europa, Cilindro de Marbore, Soum de Ramond, Monte Perdido, Maladeta, Balaitus, Aneto. Tots aquests són superiors als 3000 m. d'altitud i també són situats a la província d'Osca, a l'alt Pirineu aragonès, També tenim Hastasum Besibbarri Norte, Pic d'Anie, Vignemale, aquest situat entre Espanya i el Valle Francés, vall que pren el nom de Ossoue i Gaube, i, últimament, Tabla Lechugales, Torre Cerrredo, Peña Santa de Castilla i Naranjo de Bulnes, aquest situat a Pics d'Europa.

La muntanya no és sols una tècnica ni és sols la tècnica alpina. Es agermanar l'esperit i la tècnica tal com reclama la vida d'avui per avançar en qualsevol coneixement humà.

El meu propòsit en aquest article ha estat de crear un autèntic amic, que ens acompanyi a l'aventura de la muntanya.

Espero que tot el que he dit no sigui en va. Per mí és un honor d'escriure per als nostres muntanyencs futurs. Vull expressar el meu més alt fervor muntanyenc a tots aquells qui vulguin emprendre aquesta aventura que ens proporciona les nostres muntanyes i dedicar tota la meva experiència a tots els qui desitgin formar aquesta gran família i, en particular, al grup d'Escalada (GEAM) de la Secció de Muntanya i Escalada de la nostra Agrupació.

JOSEP JULIA

NOTICIARI

PINTURES RUPESTRES

El grup de consocis J. Jassenada, R. Dichós i A. Ferrer, realitzaren el passat mes d'abril una excursió d'estudi a les coves de la Vall d'Olèrdola. Quan es trobaven en una de les grans baumes d'aquell lloc, observaren en un punt de difícil accés alguna cosa que semblaven pintures. Amb certes dificultats aconseguiren pujar fins a aquell lloc, comprovant que certament es tractava de pintures, abundant-hi les molt esquemàtiques de cèrvols i cabres monteses, i més dubtoses i escasses, figures humanoides.

Oportunament avisats els Delegats Comarcals d'Arqueologia de Vilafra nca i Vilanova, el dia 17 de maig visitaren el lloc, certificant l'autenticitat de les pintures, pertanyents a la cultura llewantina i amb una antiguitat d'uns quatre mil anys. L'equip descobridor està actualment efectuant la reproducció en fotografies i dibuixos de les esmentades pintures per un ulterior estudi.

LA VALL URBANITZADA

El sector de la Vall d'Olèrdola pels contorns del Pouet està molt transformada. La xarxa d'avingudes ha anat quedant vorejada de xaletons. Un camp de fútbol i una pista de bàsquet esperen uns equips que no arriben mai. A l'entorn del Pouet hi ha un parc infantil amb tota la ferrament a caiguda i rovellada. El propi Pouet, al que inicialment se li construí un brocal protector, està molt descurat a causa de la falta de civisme d'alguns visitants ocasionals. De totes maneres alguns habitants dels propers xaletons utilitzen les seves, encara abundoses, aigües com a complement de les que els arriben per les tuberíes i que han d'ésser subministrades amb camions-tanc.

EN PRO DE LA LLENGUA CATALANA

A la crida feta per set o vuit de les nostres entitats capdavanteres en relació a obtenir de la Llei d'Educació un punt positiu per a l'ensenyament de la llengua catalana a les escoles, quasi totes les entitats de Vilanova s'han adherit en pes per a manifestar d'una forma tàcita el seu desacord davant l'abandó que fa anys i anys se'ns té.

En proporció amb d'altres poblacions, Vilanova, pel seu nombre d'habitants, conté el més alt percentatge d'entitats adherides, les quals es xifren en una vintena.

L'èxit assolit per la campanya protagonitzada per Omnium Cultural ha estat gran. Més de 2500 entitats de Catalunya s'han adherit.

Si l'escola encara no pot ser totalment nostra —parlada en català—, al menys hem aconseguit que, a distints nivells, s'ensenyi el català. Es allò de «la peculiaridades regionales» i de «los virus».

MINI-PARCS AL GARRAF

Una comissió provincial per a la protecció dels animals i les plantes, constituïda en data recent, ha decidit la creació d'uns mini-parcs en forma de plantes pilot per a protecció de la fauna i flora del país en zones idònies i protegides, per a l'estudi i educació de l'infància. Els llocs on seran situats aquests mini-parcs en principi son, L'Estartit, Olot i Garraf.

Molt ens agradaria que aquesta idea es portés a cap, per als menuts i per als qui ja no ho són, però —i voldriem equivocar-nos— no podem deixar de sentir cert escepticisme en recordar que la tardor del 1962 foren iniciats uns estudis per a una total repoblació forestal del massís de Garraf, i per ara les muntanyes continuen pe'ades.

El Castell de Tomoví

Els vendrellencs es mostren orgullosos, i tanmateix poden estar-ho, de la inesgotable mina d'aigua de Tomoví, que no tan sols abasteix la capital del Baix Penedès a pesar del creixement experimentat, sinó que també assorteix els nuclis urbans esparços pel litoral, creats o incrementats a redós de l'expansió turística. Tomoví és un lloc del terme d'Albinyana situat al costat de la Riera de La Bisbal o de Tomoví. Antigament hi havia en aquest lloc una abundosa font natural que deixà de rajar en adquirir l'Ajuntament d'El Vendrell els terrenys i en excavar-ne les mines. L'aigua que rajava per la riera, junt amb les que venien de l'Albornar, convenientment canalitzades, eren prou abundoses per a moure quatre molins escalonats al llarg del curs, i anomenats respectivament d'en Perot, del Blanquillo, Molí Alt i Molí Baix, aquest últim ja tocant al Vendrell.

En els documents més antics que esmenten el lloc, el veiem anomenat «villa Domabuis», després «villa Thomabuis» i finalment «Tomabui» o «Tomalbui». Aquest topònim sembla derivar del mot llatí «domàbilis». Hi ha la possibilitat, si tenim en compte que a La Bisbal li és atribuït l'antic nom romà «d'Antistiana (que tanmateix vol dir Bisbal), que la «villa Domabuis» fos potestat d'un «domer» de La Bisbal, com és designava el beneficiat que tenia cura d'un temple. A més, el fet que es donés el nom de «villa» a Tomoví en plena reconquesta, sembla indicar uns antecedents romans.

El primer esment que hem vist d'aquest lloc és de l'any 938, que és quan el rei de França, Lluís Ultra-

marí confirma al monestir de Sant Cugat les possessions de l'església de Santa Oliva, figurant-hi en les afrontacions de ponent la «villam Domabuis». A l'any 986, després de la invasió d'Almançor, el rei Lotari confirmà novament aquelles possessions, tornant-se a esmentar la villa Domabuis. La mateixa confrontació és igualment citada en les butlles concedides el 1002 i 1007 pels papes Silvestre II i Joan XVIII, respectivament, confirmant les possessions de Sant Cugat. En el document de donació del castell d'Albinyana a Sant Cugat, datat al 1011, i en un pergamí del 1012, que enumera la gesta de la reconquesta, veiem que la grafia de l'afrontació de referència ha sofert una transformació, figurant en les dites escriptures el nom de «villa Thomabuis». En altres documents posteriors (1013, 1023 i 1037) torna a figurar la grafia «Domabuis».

El 1045, l'abat de S. Cugat faculta a «Miro» per elegir terra del domini del monestir, la qual ara té i que el seu pare, ell i el seu germà, amb els seus homes subjectaren. L'esmentada terra és en el comtat de Barcelona, «in Penitense, ad ipsa Marcha, que dicunt s. Oliva, in locum que dicunt Tomabuí». El lloc afronta a Orient amb el terme «de Baneres», a Migdia amb el de «s. Oliva», a Occident amb el «d'Albiniana», i per la part de Cerc amb el de «Bagneres» i «Castro Vetulo». El tindrà al servei de Sant Cugat.

En el document de donació del castell d'Albinyana a Ponç Guillem i Berenguer Bernat, datat el 1088, s'esmenta la «fontem de Tomabuí». En el judici celebrat al 1160 pel comte Ramon Berenguer, sobre les dife-

rències hagudes entre l'abat de S. Cugat i Ramon Pere de Banyeres referents a la possessió del castell de Calders. Un dels llocs en litigi era l'honor anomenat «Tomabui». El 1193, Guilia, senyora de Banyeres, dóna i restitueix a Pere de Banyeres i al seu germà Bernat, el lloc d'Albornar, que ell retenia injustament, segons instrument sobre el vostre «castro de Tornalbui». Es el primer esment de l'existència d'un castell en aquell lloc.

El 1202, Pere de Banyeres i el seu fill Guerau Pere, defineixen a favor de S. Cugat el «kastrum scilicet de Tornalbui» amb les seves pertinençies i termes, el qual «castrum» té afrontacions, termes i fites en la marca i planura que en diuen «Tomalbui», així com la «quadra cum turre» que en diuen d'Albornar i el mas que tenen a «Alastro» (Bonastre). El 1208, Guillem de S. Oliva i la seva muller Guillelma concedeixen, donen i venen a perpetuïtat a l'abat de S. Cugat l'aigua que tenen a S. Oliva, del molí «de Salardo» i «les aigües nostres de Tomalbui pugueu portar-les per terme nostre de S. Oliva... sine ulla contrarietats...»

El bisbe de Tortosa, a l'any 1209, efectua arbitratge en les diferències hagudes entre l'abat de S. Cugat i Bernat de S. Oliva i el seu fill Guillem, en presència de Pere i Ramon de Banyeres, sobre els termes del «kastrorum de Tomalbui et de s. Oliva». El 1234, el rei Jaume I confirma tots els castells i possessions del mo-

nestir de S. Cugat, entre ells, «Castrum vero de Caldario s. Vicentii, castrum de Albiniana cum quadris, castrum de s. Oliva, castrum de Thomalbui cum quadra de Albornar cum terminis et afrontacionibus...» Es l'últim document en què hem vist esmentat el castell de Tomoví.

El lloc on estava situat aquest castell és completament ignorat avui dia. Hom ens ha indicat la confluència de les rieres de La Bisbal i de l'Albornar. En aquest indret hi ha algunes rases artificials, una excavació semblant a una sitja seccionada i, ja més allunyades, algunes parets de tàpia i pedra seca. Per aquells contorns s'ha fet alguna troballa de l'època romana. Com a vestigis medievals, unicament hi ha la propera i antiga masia de Can Mata, amb baluart i profusió d'arcades a l'interior, i de la qual es tenien referències documentals de l'any 1547 com a pertinença de S. Cugat. Al Sud d'aquesta masia ens han indicat el turo net dit del Consell. Es conta que en aquell lloc es reunien els abats i senyors que tenien drets sobre els pobles i molins de la contrada, com eren Albinyana, l'Albornar, Saifores, Santa Oliva, Bellvei, Calders, Coma-ruga, etc. Allà hi havia un banc semi-circular (desaparegut fa alguns anys) el qual sembla que en tenia un altre de parió, on se celebraven els concilis. Aquesta és la versió popular que ha arribat als nostres dies.

V. C. V. - J. V. B.

Asamblea General Ordinaria de Socios

Para el día 11 de Julio, a las 10 horas en primera convocatoria y a las 10'30 en segunda, se celebrará la **asamblea General Ordinaria de Socios**, bajo el siguiente orden del día.

- 1.— **Lectura y aprobación del acta anterior.**
- 2.— **Lectura de las actividades realizadas.**

- 3.— **Lectura del estado de cuentas de la Entidad.**
- 4.— **Situación de las negociaciones pro Local.**
- 5.— **Ruegos y preguntas.**

Rogamos a todos los socios que tengan la amabilidad de asistir a la reunión.

Activitats realitzades en el mes de Març

Dia 1
Prospecció a Viladellops
Vocal: A. Castelló. 2 assistents.
Dia 1
Travessia Vilanova-Talaia-Casa Alta-Mas Artís-Vilanova
Dia 7
Conferència de l'Expedició Manresana als Andes Bolivians.
Vocal: X. Capdet.
Dies 7-8
Espeleologia al Garraf, pràctiques de Jummars.
Vocal: V. Vedo. 6 assistents.
Dies 7-8
Escalada a Olivella via M. Angels.
Vocal: A. Archilla. 4 assistents.
Dies 7-8
Espeleologia a Viladellops, avenc dels Bous.
Vocal: A. Castelló. 4 assistents.
Dia 8
Matinal a l'Ermita de Lourdes.
Vocal: J. Blanes. 8 assistents.
Dia 19
Escalada a les Penyes de Can Marcer.
Vocal: J. Chaparro. 5 assistents.
Dies 19-20
Escalada a la paret de la Talaia.
Vocal: J. Chaparro. 2 assistents.
Dies 20-21
Espeleologia a la Cova de la Merla.
Vocal: B. Blanco. 1 assistent.

Dies 21-22
Escalada a les Penyes de Can Marcer.
Vocal: J. Chaparro. 9 assistents.
Dies 23-24
Espeleologia a Sant Llorenç del Munt.
Vocal: R. Falcó. 11 assistents.
Dies 26-30
Espeleologia i escalada a Sant Llorenç del Munt- Cova Manel i Cova Simanya i ascensió al Cavall Bernat.
Vocal: A. Castelló. 6 assistents.
Dies 25-30
Participació al I Campament Subterrani a la Grallera Gran de Corralot.
Vocal: A. Vedo. 6 assistents.
Dies 26-30
Excursió i pràctiques d'escalada a Caldes de Bohi.
Vocal: C. Estrada. 3 assistents.
Dies 26-29
Excursió a Andorra.
Vocal: C. Batuecas. 2 assistents.
Dies 26-30
Travessia Camprodón - Setcases - Balmeta - Costabona - Canigó - Setcases.
Vocal: M. Ferrer. 7 assistents.
Dies 29-30
Excursió de camping a S. Feliu.
Vocal: S. Marrugat. 5 assistents.

XXXI Marxa Excursionista de Regularitat de Catalunya

El dijous i dissabte anteriors havien caigut uns copiosos aiguats. El diumenge, dia 10 de maig, de bon matí sortíem dotze equips de Vilanova en un mini-autocar que ens portava a Balsareny. Els temors d'un tercer aiguat setmanal anaven desapareixent en clarejar el dia. Com que hem matinat no trobem cap carava-

na automobilística que ens destorbi i arribem a Balsareny a l'hora justa. Tot és baixar i ja veiem marxadors el dorsal dels quals supera la xifra 500. Caram, ara sí que anirem en caravana!

Ens donen un mapa de cursa bellament confeccionat i que la majoria de marxadors, desconfiant de la me-

tereologia, opten per guardar dins la motxilla per que no es muni. Kenen que l'Organització ja naura marcat el camí. Quan ens donen la sortida travessem la carretera i endien el turonet situat al NO. del poble, passant pel costat del fortí enrunat que hi ha al cim. Seguim per un camí de carena que per la longitud resulta un xic monòtom.

Fem cap a un encreuament de pistes forestals i tenim canvi de paisatge i mitja horeta de descans. Al lluny es veu un bon troç de la serralada pirinenca completament nevada. Seguint la cursa anem a raure a Sant Cugat del Racó on contemplen una bella mostra del romànic. Castelladral es veu relativament a prop, però primerament travessem la riera de Sant Cugat per medi d'una palanca i després emprenem una forta pujada. Els promigs semblen enganyadors i en general tots pequem per excés de velocitat.

El control de Castelladral és dalt el cimell del poble, al costat d'un molí de vent. Donem un tomb pel petit agrupament i apagem la set que ens ha ocasionat la pujada a la taula de begudes que han instal·lat

els veïns. Davallem del poble i tot just al peu del turó ja trobem un control rera les runes d'una casa forta. Qui s'hagi entretingut ja ha carregat punts. El control de dinar és situat a la font de Puig Gros, prop del casal que li dona nom.

Els promigs continuen enganyant els marxadors a pesar de les advertències que algú més sensat els fa d'anar massa de pressa. El Puig de Sant Salvador, prop de Suria, alguns el pugen a pas de maratón. Un breu descans al peu de l'ermita nova, i a refrescar a la font. Davallem pel costat de la vella capella i seguim el camí de penitents. Les cases de Suria ja es veuen a prop però agafem una drecera que ens obliga a efectuar l'últim desnivell. Quan ja ens dirigim al final de la cursa, la població de Suria se'ns ofereix en una panoràmica general, centrada en l'encimbellat castell, cúbic com un dau gegantí. Pels contorns de la població es veuen amuntegament de detritus procedents de les mines de potassa, l'altura dels quals sobrepasa la dels turons circundants. La marxa ha finalitzat. La nostra felicitació al C. E. Els Blaus, organitzadors de la cursa.

Classificació dels nostres equips:

Lloc	Dorsal	Equip	Punts
13	437	Josep Planas - Roser Muela	33
51	218	Isabel Romeu - Francesc Montané	42
111	43	Tomàs Muela - M. Carme Almendrol	47
135	380	Cristòfor Fabré - Magí Ramon	51
151	128	Antoni Llurba - Antoni Guardiola	52
162	240	Joan Virella - Isidre Poch	53
182	184	Josep Elias - Núria Alba	54
194	320	Joan Ferrer - Manuel Prats	56
195	324	Josep Blanes - Pilar Meléndez	56
283	125	Florentina Moya - Albert Bayo	65
309	343	Antoni Batanero - Montserrat Bartí	68
334	49	Antoni Garcia - Jordi Gudín	72

L'A. E. Talaia quedà classificada en 13 lloc, amb 140 punts, en la relació d'entitats.

(Els articles reflexen només les opinions de llurs autors)



Próximas excursiones de más interés

DIA 12 DE JULIO

Excursión en autocar a las «Fonts del Llobregat».

DIAS 2 AL 8 DE AGOSTO

Campamento de Alta Montaña en Velliberna.

DIA 13 DE SEPTIEMBRE

Marcha Orientación del Maresme.

DIAS 3 Y 4 DE OCTUBRE

«Campament-Aplec de Tardor en Lourdes».

LYS

Restaurante
Snack - Bar
Cafetería

Rbla. Ventosa, 1 - Tel. 8931032
VILLANUEVA Y GELTRÚ

President: Antoni Llurba Secretari: Xavier Salleras Direcció Circular: Xavier Capdet.

T. G. Vilaseca - Villanueva y Geltrú